

Palestina, Jeruzalem/Betlehem - julij 2018

POROČILO ENOMESEČNE IFMSA KLINIČNE IZMENJAVE

Ime, priimek, letnik:

Anžež Hladnik, 4. letnik

Čas izmenjave:

Od 1. 7. do 31. 7. 2018

SPLOŠNO:

Država in kraj izmenjave

Jeruzalem je glavno mesto Palestine, ki leži 67 km cestne razdalje jugovzhodno od Tel Aviva. Ima približno 900.000 prebivalcev, zaradi njegove bogate zgodovine je tudi priljubljena točka turistov (predvsem staro mestno jedro) in vernikov. Omenjeno daje mestu poseben značaj, saj je stičišče kultur, hkrati pa tudi eno izmed glavnih odprtih vprašanj na Bližnjem Vzhodu.

Viza

Turistični B2 vizum dobite ob vstopu v Izrael na letališču Ben Guiron oz. na mejnem prehodu z Jordanijo, če letite preko Ammana. Slednje odsvetujem, saj so študentki, ki se je odločila za to možnost, zavrnilo izdajo vizuma. Palestina je okupirana s strani Izraela, zato od podatku, da odhajate na izmenjavo v Palestino, lahko dobite tudi kakšno vprašanje o osebnih prepričanjih, prijateljih in podobno.

Zdravje

Ni mi bilo potrebno opraviti nikakršnih testov, kolegici na izmenjavi (kirurški oddelek) sta morali prinesiti dokazila o cepljenju proti hepatitisu B.

Varnost

Bival sem v Betlehemu in se vozil na delo v Jeruzalem, zato sem vsak dan najmanj dvakrat prečkal kontrolno točko, kjer so morali Palestinci sestopiti z avtobusa za pregled in pokazati dovolilnice in osebne izkaznice. Turisti smo ostali na avtobusu, kjer je par vojakov pregledal dokumente. Ob glavni

cesti tik pred vhodom v Betlehem je izraelska vojaška postojanka, vojska pa redno patroljira po vaseh v okolici in bližini meje. Izraelska vojska običajno ponoči vstopa v mesto, v enem incidentu tekom izmenjave so v delu mesta (enem izmed begunskih taborišč) ubili najstnika ob spodleteli aretaciji. Za incident sem izvedel šele naslednji dan, ko je bilo prav vse v mestu zaprto v znak solidarnosti. Brez zadržkov sem se prevažal z javnimi prevoznimi sredstvi, hodil ponoči naokrog in po Zahodnem bregu popotoval sam. Sam kot tujec oz. turist nisem imel zadržkov glede varnosti, popoln odgovor na vprašanje pa bi potreboval tudi pogled s strani gostiteljev.

Denar

Uporabljajo novi izraelski šekel (angl. New Israeli Shekel, NIS), menjalni tečaj je 1 € = 4,19. Za najbolj ugoden menjalni tečaj je najboljšje prinesiti s seboj evre in potem poiskati najprimernejšo menjalnico, ni jih malo. Ob dvigih denarja z bankomata plačate provizijo, pri različnih bankah tudi do 5 %. Pametno je imeti s seboj kreditno kartico, v Betlehemu VISA deluje povsod.

Prevoz

V Tel Aviv sem preko Istanbula letel iz Brnika za 330 €. Prispel sem v petek pozno zvečer, na šabat, zato druge možnosti kot deljen taksi (sherut) za 64 NIS (cca. 15 €) do Jeruzalema nisem imel. Kontaktna oseba mi je po eni uri čakanja na dogovorjeni točki sporočil, da ne bo prišel. Noč sem prebil v hostlu, nato pa z avtobusom št. 231 (6,8 NIS, z istim tudi vsak dan do Jeruzalema) prispel v Bethlehem. Tam me je počakal Šved, ki je bil z menoj na izmenjavi in me peljal do stanovanja. Javni prevoz je dobro organiziran, avtobusi do Jeruzalema so peljali ob točnih urah. Večina prevoza med Palestinskimi mesti je bila organizirana tako, da avtobus ali sherut proti destinaciji spelje, ko je poln.

IZMENJAVA:

Komunikacija pred izmenjavo

S kontaktno osebo (bila je enaka za vse na izmenjavi) sem komuniciral preko aplikacije WhatsApp. Kontaktna oseba mi je prvič odgovorila na vprašanja in mi poslala okvirne informacije teden dni pred odhodom. Da me ne bo čakal na dogovorjeni točki sem izvedel, ko sem okoli enih zjutraj že čakal tam. Tudi kasneje ni odgovarjal, tekom cele izmenjave sem ga videl zgolj enkrat, certifikat o udeležbi pa mi je poslal 14 dni po povratku domov.

Sprejem s strani tujih študentov

Glej zgornji odstavek, delo kontaktne osebe je prve dni pravzaprav opravil Šved, ki je na izmenjavo prišel pred mano in je delal na istem oddelku kot jaz. Ostali študentje so se znašli sami.

Nastanitev

Živel sem v trosobnem stanovanju skupaj s študentom iz Švedske, v drugem stanovanju sta živeli študentki. Stanovanje je bilo zelo prostorno, a prazno. Imeli smo internet in pralni stroj v veliki kopalnici. V kuhinji se zaradi pomanjkanja posode oz. ustrezne opreme ni dalo kuhati, je pa zadoščala za pripravo manjših obrokov za zajtrk in večerjo. Stanoval sem v Betlehemu, prbl. 15 km do bolnice oz. 1,5 h vožnje v eno smer z dvema avtobusoma (Betlehem-Jeruzalem, 231, 6,8 NIS in Jeruzalem-Bolnišnica, različno, 4,7 NIS).

Prehrana

Obroka ali žepnine niso zagotovili. Jedel sem različno, včasih v bolnišnični menzi, včasih pri komu doma ali v restavraciji, večino časa pa sem jedel sveže sadje (odlično, tudi mango in banane so lokalni) in pri svojem najljubšem prodajalcu ulične hrane (schawarma cca. 20 NIS, falafel 5 NIS, šiškebab 15 NIS, humus). Hrana je zelo okusna.

Družabni program

Družabni program julija ni bil organiziran. V prostem času med tednom sem običajno pohajkoval in spoznaval Jeruzalem in Betlehem ter njuno okolico, med vikendi pa sem sam potoval po Zahodnem bregu (Nablus, Ramallah, Hebron, Jericho in Mrtvo morje).

STROKOVNI DEL:

Opis zdravstva v državi:

Palestina je mlada država pod okupacijo Izraela, zato je v organizaciji zdravstvenega sistema nemalo težav. Te obsegajo vse, od pomanjkanja domačih zdravnikov (medicinski fakulteti na Zahodnem bregu v Jeruzalemu in Nablusu sta bili ustanovljeni leta 1999), do pomanjkanja sredstev in težav z uvozom opreme. Tako npr. zaradi Izraelskih omejitev po besedah mentorja v Palestini nimajo PET/CT naprave. Zdravstvo je na primarni ravni zelo dobro organizirano, na sekundarni in terciarni ravni pa se pozna pomanjkanje specialistov in sredstev. Študij medicine v Palestini traja 5 let in je plačljiv, zato študentje zaključijo čimprej, ne bodite presenečeni, če bo v bolnišnici pripravništvo opravljal zdravnik, mlajši od

vas. Bolezni so enake kot v Sloveniji, nekoliko pogostejše so npr. sladkorna bolezen in nekatere endemske genetske bolezni (npr. Behçetova bolezen, družinska mediteranska vročica).

Delo v bolnišnici

Delal sem v bolnišnici al-Makassed, 14 dni na urgenci in 14 dni z nevrologom. Delal sem večinoma v dopoldanski izmeni, v tem času je bilo dela na urgenci malo, saj je sistem urgentne službe postavljen nekoliko drugače. Na urgenco bolniki pridejo z napotnico od družinskega zdravnika (če jih ta ne napoti že na ustrezen oddelek oz. kliniko) ali z reševalnim vozilom. V nasprotnem primeru so obravnavani kot samoplačniki, zato sistem dokaj uspešno deluje. Bilo je nekaj zanimivih primerov, sicer pa podobno kot pri nas (bolečine v prsnem košu, akutna nevrološka simptomatika, težko dihanje od internega dela urgence in zvini, zlomi ter delovne poškodbe na kirurškem delu). Z mano so delale tudi tri palestinske študentke, ki so opravljale vaje na kliniki in študent s Švedske, prav tako na praksi. Dela je bilo zato zelo malo, zaradi jezikovne omejitve pa tudi ni bilo možnosti samostojnega jemanja anamneze in statusa. Na urgenci je mentor pripravil tudi predavanja o osnovah EKG, slikovne diagnostike in zdravljenja pogostih urgentnih stanj. Po vsaki obravnavi bolnika smo se z mentorjem in študenti o primeru pogovorili.

Po 14 dneh sem se pridružil češki študentki na izmenjavi pri delu z nevrologom, kjer je postal delovnik bolj razgiban. Zjutraj sem se udeleževal raportov, ki potekajo v angleščini, tudi vsa dokumentacija je zapisana v angleščini, zato primerom ni bilo težko slediti. Po raportu smo pregledali nevrološke bolnike na oddelkih in nato odšli v ambulanto, kjer sem z mentorjevo pomočjo nekajkrat vzel anamneze in opravil nevrološki pregled bolnika. Zatem smo se odpravili v diagnostični laboratorij, kjer je (odvisno od dneva) potekala diagnostika hitrosti prevajanja in igelna elektromiografija ali diagnostika epilepsij. V primerjavi z urgenco mi je nevrolog omogočil precej več samostojnega dela, pod njegovim nadzorom sem lahko delal diagnostične teste in pregledoval bolnike, kolegica, ki je pri njem prebila celo izmenjavo, pa celo lumbarne punkcije.

Mentorstvo

Imel sem dva mentorja – na urgenci dr. Mazen Abu Gharbieh, na nevrologiji pa dr. Anis Naser. Oba sta se precej ukvarjala s študenti, a je bil prvi vodja urgence in je bil zato večino časa odsoten. Na oddelku sem se precej družil predvsem s študenti, ki so mi prevajali besede pacientov.

Pridobljeno znanje in izkušnje

Na izmenjavi sem se naučil novih stvari predvsem s področja nevrologije. Gledano strogo medicinsko, bi se vseh stvari lahko naučil v Sloveniji.

ZAKLJUČEK:

Splošna ocena izmenjave

Izmenjava je bila neprecenljiva življenjska izkušnja, saj sem iz prve roke spoznal težave, s katerimi se predvsem zaradi okupacije srečujejo Palestinci.

Komu bi izmenjavo v tvojem mestu/državi priporočal?

Izmenjavo bi priporočal študentom, ki si želijo bolje spoznati razmere na Bližnjem vzhodu oz. si ustvariti svojo sliko, ki ni nujno taka, kot jo prikazujejo mediji. Prosim, ne pojdite v Palestino zaradi vojnega turizma – kot moj cimer – ker boste najverjetneje globoko razočarani, da v Jeruzalemu praktično ni strelnih oz. podobnih poškodb, v Gazo pa te (kljub temu, da si študent medicine in zato verjetno že polbog) kot turista ne spustijo.

Potrebnik

Potrdila o izmenjavi za pridobitev vize in kopija potnega lista, kartic in podobnega.

Približna razdelitev stroškov

Letalska karta 330 €, prevoz Betlehem-Jeruzalem prbl. 130 € za en mesec, prehrana 60 evrov tedensko oz. okoli 300 evrov, stroški potovanj po Palestini (prevoz, hostli, vstopnine) prbl. 200 €.

Slika 1. Kupola na skali, sveti kraj Muslimanov in Judov.

Slika 2. Pročelje in glavni vhod bolnišnice, kjer sem delal.

Slika 3. Zid, ki ločuje Zahodni breg od Izraela.

Slika 4. Največji ključ na svetu, simbolizira palestinski ključ vrnitve pred vhodom v begunski kamp Aida.